

Szerkesztőség Kiad-
bivatal és nyomda

Ciuj-Kolozsvár, St. Baron
A. Pop. (Brassai-utca) 10

Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Sz. N. Sz. — 977

Kéziratok kizár.
Szerkesztőséghez
küldők. Kéziratokat
nem adjuk vissza.

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
Romániában

Egész évre — — 850
Félévre — — 460
Negyedévre — — 240
Egy hónapra — — 85
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 4 lei
Bukarestben — 5.—

Csehszlovákiában

Egy hónapra — ck 35—
Egy szám — — 150

1925 október 24 Szombat

Ciuj-Kolozsvár * VIII. évfolyam * 243 szám

5686. Marchesvan 6

A mai minisztertanács

A határmenti városokban nem engedik meg a rádió felállítását

(Bucuresti-Bukarest, október 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma délelőtt 10 órakor minisztertanács volt Bratianu Jonel elnökletével, melyen mindenekelőtt Bratianu Vintila részletes jelentést tett azokról a tárgyalásokról, amelyeket Titulescu folytatott Londondan az angol-román adósságok rendezése ügyében. Örömmel jelentette, hogy sikerült az angol kormánnyal teljes megállapodásra jutni olyanformán, hogy Románia 40 év alatt kell kifizesse azokat az adósságokat, amelyek Angliával szemben fennállanak, beleértve a háborus adósságok ügyét is. A megegyezést már alá is írták.

Abban a reményben, hogy Amerikával is sikerülni fog hasonló megállapodást létesíteni, Titulescut megbízzák az Egyesült-Államok kormányával való tárgyalások levezetésére. Titulescu a román delegáció többi tagjaival együtt 30 án ül hajóra.

Vaitoianu előterjesztést tett a rádiótörvény módosítására. A törvényt úgy fogják módosítani, hogy a rádió felállítását szabadabbá teszik és csupán azokban a határmenti városokban fognak megszorító intézkedéseket foganatosítani, ahol a lakosság még mindig bizalmatlanul viseltetik az országgal szemben s így esetleg a rádió útján véthetnek az állambiztonság ellen.

Madgearu és Pompiliu Joanitescu tiltakozásukat jelentették be a választói névjegyzékek ifüggesztése körül keletkezett visszaélések miatt. A tiltakozást csak felolvasták, de nem vették megbeszélés alá.

Az egyesült ellenzéki párt új vezérlőbizottságával kapcsolatosan elterjedt hírek szerint illetékes helyen közlik, hogy a bizottság ténylegesen Jorga, Maniu, Lupu és Mihalacheból áll ugyan, de megállapodás jött létre abban, ha arra szükség mutatkozik, a bizottságot Argetoianuval és Sterével kiegészítik.

A „Viitorul“ mai számában kirohanást intéz Jorga ellen és öt inkonzekvenciával vádolja meg. Ellenzéki körök tisztában vannak azzal, hogy a két párt közötti végleges megegyezés előtt tisztázni kell Stelian Popescu és a volt takisták viszonyát a pártban.

A Maniuhoz közelálló sajtó szerint Maniu bizonyosra veszi, hogy ők kapnak megbízást kormányalakításra. Maniu kijelentette, hogy még arra az esetre is meg van a megállapodása a parasztpárttal, ha kormányalakításra csak ők kapnak megbízást.

Elfogadták Blank Mórionak a tőzsdeelnökségről való lemondását.

(Bukarest, október 23.) Blank Móric mintegy másfélhetével ezelőtt lemondott a fővárosi tőzsdeelnökség elnöki tisztéről. A tőzsdeelnökség hónapokon keresztül nem akarta tudomásul venni a lemondást, de Blank Móric állatatosan ragaszkodott lehatározásához. Hosszas tanácskozás után a tőzsdeelnökség elfogadta lemondását.

Oroszország nem tett javaslatot Romániának garanciapaktum megkötésére

Bukarest, október 22. Azzal a hírrel kapcsolatban, hogy Oroszország javaslatot tett Romániának garanciapaktum megkötésére, illetékes helyen kijelentették, hogy ez a hír teljesen valótlan. Csicserin varsói tárgyalásai során — megbízható információ szerint — arra karta rábírní Szkrizinsky külügyminisztert, hogy Lengyelország szakítsa meg baráti összerötöttetését Romániával és a kisantant többi államaival.

Minsztertanács Belgrádban a görög-bolgár konfliktus miatt A jugoszlávok meg akarják szállani Szalonikét

(Bucuresti-Bukarest, október 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) Belgrádból érkezett jelentés szerint a jugoszláv kormány tagjai tegnap minisztertanácsra gyűltek össze, amelyen kizárólag a görög-bolgár konfliktus kérdésével foglalkoztak. Elhatározták, hogy semleges álláspontra helyezkednek és a konfliktust a két állam ügyének tekintik. Ha azonban a helyzet annyira elmérgesednék, hogy fegyveres összetűzésre kerülne a sor, a jugoszláv kormány, hogy érdekeit, amelyek e kikötőhöz tűzik, megvédelmezze, Szalonikét meg fogja szállani.

Hivatalos jelentés arról számol be, hogy a görög kormány nem fogadta el Bulgáriának azt az ajánlatát, hogy vegyes bizottság szálljon ki a helyszínre a konfliktus eliminálására, illetve a határcidens megvizsgálására. A konfliktus így a népliga elé kerül, melyet valószínűleg emiatt rendkívüli ülésre hívnak össze.

Ujabb jelentés szerint az antant hatalmak képviselői megjelentek a két kormányfőnél és barátságosan figyelmeztették arra, hogy a konfliktust békésen intézzék el egymás között.

Röntgensugarakkal az antiszemítizmus ellen

Élettani és filozófiai érvekkel parirozzák ki az osztrák monarchisták zsidóellenes agitációját. Zita excsászárnő már évekkkel ezelőtt dezavualta az antiszemítizmust

(Bécs, október 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) Részletesen jelentettük tegnap azt a feltűnő pálfordulást, amellyel az osztrák monarchisták egy része az antiszemítizmus felé orientálódott. A „Neues Wiener Journal“, amely ezt a váratlan irányváltozást kipattantotta, ma három vezető személyiséget szólaltat meg, akik valamenyien amellelt foglalnak állást, hogy a monarchista mozgalomnak nemcsak hogy semmi köze nincsen az antiszemítizmushoz, de tekintettel évszázados tradícióira, egyenesen kizárja azt. A nyilatkozatot itt adjuk:

Max Friedmann nagyiparos, volt képviselő!

Az, hogy a Schager Eckartsau vezetése alatt álló konzervatív néppárt antiszemita, világosan kitűnik lapjunktól, az „Österreichische Nachrichten“-ből. Már régebben közöltem Schager báróval, hogy ez az antiszemításkodás nem válik előnyére a mozgalomnak. Kifejtettem előtte, hogy a monarchista mozgalomnak legtöbb híve a polgári körökből kerül ki, amelyeknek tudvalevőleg számos zsidó tagja van. A monarchista mozgalom ma is Ferencz József jelszavával a „Viribus unitis“-sal halad és így semmiesetre nem szabad azt megzavarni egy olyan szétforgácsoló agitációval, mint amilyen az antiszemítizmus, amely az erők egyesülését eleve lehetetlenné teszi. Még csak arra akarok rávilágítani, hogy a fajvédők, akikre Schager folyton hivatkozik, háromnegyed részben ellenségei a monarchiának és ma is a legszorosabb együttműködésben vannak a szociáldemokratákkal és kommunistákkal.

Dr. Max Grünwald főrabbi, a zsidó szeminárium tanára

Faji különbségek a fehér faj keretében a valóságban nem léteznek. Ez csak a regényírók és sovíniszták fantáziájában lehetséges. Már az a kísérlet is, hogy bizonyos fajokat definiáljunk és azokat tudományosan körülírjuk, meddők bizonyult, mert a fajiságot nem lehet mint valami tárgyat megfogni. A faji teoria kizárólag az érzelem atmoszféráiból táplálkozhat. Gobineau, a fajelmélet apja, nyíltan beismeri, hogy hírhedt könyve csupán legegységibb ösztöneinek és nem objektív ismereteinek és tapasztalatainak kifejeződése. A fajelméletet minden tudomány visszautasítja. A filozófia például úgy jelöli meg, mint egy logikai hamispényt. Nietzsche azt mondja, hogy a fajiság nem egyéb, mint csalás. A szociológia legmarkánsabb képviselői pedig, közöttük Kautsky is, minden természet tudományos jogosultságát elvitatják. Luschan, a híres antropológus kijelenti, hogy a fajok után kutatni annyit jelent, mint kiszámítani azt, hogy hány angyal tálcolhat egy tű hegyén. Spengler szerint a röntgensugarak alatt minden faji ismertetőjel eltűnik. A biológusok ál-

talában azon a véleményen vannak, hogy a vérvizsgálat eredményei a faji teoria ellen szólnak. (Werzar és Hirschfeld.) Ami pedig az etikusokat és politikusokat illeti, (Frster és Scheler) ők óva intenek a fajiság imbolygó fényeitől, amelyek tévutra vezetnek az emberiséget és aláássák az államokat. A fehér faj keretében csupán változó típusok léteznek, amilyenek magának a zsidóságnak a keretén belül is feltalálhatók. Faji nyomozó levelek, Spengler szerint, teljesen értéktelenek, mert nincs olyan detektív a világon, aki azok nyomán feltalálna a körözötteket. Végül még a híres bécsi pacifista, Coudenhove-Kalergi tanaira utalok, aki azt mondja, hogy a Jövő nemes embere a feudalizmus és a zsidóság szintéziséből fog előállni.

Schager báró fenn akarja tartani a numerusz klauzuszot. Itt csak arra utalok, hogy az az ország, amely nem engedi érvényesülni fiatalágát, saját magától vonja el az erőt. Gondoljunk csak azokra az eredményekre, amelyekkel a Magyarországból elűzött zsidó egyetemi hallgatók szaporították az utolsó esztendőben Olaszország tudományos életét. Ami a zsidóság politikai magatartását illeti, utalok arra, hogy a zsidók minden országban, amely a tanulási szabadságot biztosította nekik, lojálisan és hazafiasan viselkedtek. Már Jeremiás próféta is azt követelte, hogy a haza javán dolgozzunk és fejlődéséért imádkozzunk. Ismeretes az is, hogy Anglia és Poroszország konzervatív pártjait zsidók alapították.

Gustav Wolff ezredes, a császárhü néppárt elnöke

A Schager-párt már a cionista kongresszus alkalmával szemérmetlenül résztvett a kampóskeresztesek által rendezett antiszemita-tüntetésekben. Ennek a pártnak elvakult zsidógyűlölete abból is világosan kitűnik, hogy vezetésében egy olyan ember, mint Teufel államtanácsos (ismert antiszemita) helyet foglalhat. A mi pártunk, a császárhü néppárt, alapszabályaiba vette fel, hogy senki közülünk antiszemita-mozgalmakban részt nem vehet. Az igazi monarchisták kategórikusan visszautasítanak minden zsidógyűlöletet. Rendkívül sajnálom, hogy Zita excsászárnő környezetéből még egyetlen hang sem hallatszott Schager báró felelőtlen nyilatkozatai ellen, holott nagyon jól tudjuk, hogy az excsászárnő merően visszautasítaná az antiszemítizmusnak a monarchista-mozgalom programjába való felvételét. A gróf Salm-család köréből egyébként többiben hallottam, hogy Zita mindenkor dezavualta a zsidógyűlöletet. Teljesen érthetetlen előttem, hogyan képzelik el azt, hogy antiszemítizmussal vissza lehet állítani a Habsburg-uralmat. Remélem, hogy az igazi monarchisták nem fognak beugrani ennek a Schager-féle maszlagnak.

Peer Gynt

— Ibsen drámai hőskölteményének bemutatója a Magyar Színházban —

Több, mint egy negyedszázada annak, hogy Ibsen Henrik „Peer Gynt“-je napvilágot látott. Akkoriban még csak kifejlőben volt az az embertípus, amelyet Ibsen ebben a nagyszerű drámai költeményében megrajzolt. Ma, több, mint egy negyedszázad lepergése után, a peer-gynti „egyéniség“ sokkal aktuálisabb, mint Ibsen életében volt, hiszen napjainkban nemcsak az egyén, hanem az egész társadalom peer-gyntizálódott: nincs benne meg az erő sem a tökéletes gonoszságra, sem a becsületes, tiszta jóságra. Öncsalással, képmutatással van telve egész életünk, egyéniségessé váltunk, mely mögött nem kvalitások, csupán komisz firkázások lapulnak meg, mint szunnyadó karkasuttyák. Peer Gynt napjainkra puffadtra hizott, bevonult az intézményekbe, a mozgalmakba és a politikába, melynek fórumait élvezte kufarok és egy vén habitué álmait is megsegényítő apostolok lepték el, eszmekereskedők, akik eszméiket készpénzre váltják be. Ami Peer Gyntben tipikusan egyéni, az Észak-levegőjéből szövődik köréje, a norvég hegyek, a norvég fjordok álmaiból, melyek manókkal és fantomokkal vannak benépesítve. Peer Gynt szemében ezek a képzeletbeli lények mind szimbólumokká formálódnak át, szimbólumokká, a melyek néha megdöbbentő erővel ébresztik lényének és lényegének tudatára a legragyogóbban és legköltoőbb fantáziával megalkotott ibseni hőst. A tizenkilencedik század kalandos típusának megtestesítője ez a Peer Gynt, aki az „Év császárának“ nevezi magát s aki nem méltó a pokolra és nem méltó a mennyekre, — ezért kerül bele a gombóntó átfórmáló kanalába.

Nincs a világirodalomban még egy mű, melyet annyi szempontból és oly sok egymásnak ellentmondó nézőpontból lehetne megvilágítani, mint Ibsen Peer Gyntjét. Ugyszólván minden frakció és minden világnézet megtalálja benne a maga elméleti igazolását. Ez pedig arra vall, hogy Peer Gynt alakjába Ibsen korának minden élő és haló emberi megnyilvánulását belesűrítette, mintegy belekomprimálta. Az örökkévaló emberi sejtelmek, ösztönök, örületek szavai ép oly megrendítően zengenek ki ebből a költeményből, mint azok a motívumok, melyek par excellence a tizenkilencedik század kialakuló kapitalista társadalmának emberét határozzák meg, ezt a tévelygésből és nagyratörésből, eldöntetlenségből és kíméletlen törtétekből összegyurt típust, mely míg egyrészt cinikusan tépi szét a feudalizmus gazdasági formáit, lelke mélyén még telítve van a középkor álmaival, ideáljaival és eszményeivel. Ez a Peer Gynt-féle embertípus az, mely már nem tud hős lenni, aki a tett nagyságát nagy hazugságokkal helyettesíti, aki álmodozó ugyan, de csak az üzleti érdek határáig, aki tud szeretni, de csak alkalomszerűen, aki tud gonosz lenni, de sohasem tud nagystilű bűnözővé lenni, mert vétkezni is gyáva.

Az előadásról igen nehéz objektív véleményt mondani. A Peer Gyntet jól előadni olyan nagy feladat, mely jóval meghaladja a kolozsvári magyar színház művészi teljesítőképességét. Meghaladja főleg azért, mert a színeknek nincs lehetőségük arra, hogy teljesen elmélyüljenek egy ilyen mélyes drámai költeménybe. Annál dicséretreméltóbb, hogy színészeink jórésze mégis megoldotta feladatának nehezebbik részét és ha az ábrázolásban nem is, de hangulatilag egységesen hozta ki a drámai költemény lényegét. Forgács Sándor, — nem szívesen állapítjuk meg ezt, — kissé tulajdonképpen fogta fel Peer Gyntet. Hatalmas munkát végzett, intelligenciája néhol hajlékonyan simul az ibseni elgondoláshoz, — organuma azonban, különösen a darab végén, felmondta a szolgálatot. A színház rossz akusztikája elnyelte a gyönyörű mondatok értelmét, melyet pedig még olvasva is nehéz appercipiálni. Kétségkívül Laczkó Aranka nyújtotta a legjobb alakítást. Aase anyója a realitás és a költészet pompás keveréke volt, eleven élet és

meggyőző szimbólum. Anitra szerepében Könyves Tóth Erzsébet pompás, boldondítón asszonyi, elragadó volt. Cselle Aslak Kovács és egy örült szerepében szinte natu lista igazsággal alakított. Sajnos, az Anitra-szerepébe Neményi Lilla helyett beugró Szabó Tea, sem játékban, sem hangban nem állotta meg helyét. Itt-ott azonban ő is igaz hangot fogott. Az örültek házána igazgatóját Dési Jenő, a színház új táncoskomikusa alakította. Örömmel állapítjuk meg, hogy nemcsak operett-színészek, hanem drámai színészek is elsőrangú. Organuma tiszta, szinte zenei hatása. Kemény László a

gombóntó szerepében kitünő alakítást nyújtott. A többi szereplők is több-kevesebb sikerrel állottak meg helyüket, Mihályffy László a Dovrevénét fantáziánkat megragadó színességgel és gazdagsággal elevenítette meg. Baróti Erzsébet zöld-ruhás lánya azonban nem realizálta elképzeléseinket.

A rendezés expresszionista stílusa, bár megkapó és eredeti volt, nem közelítette meg az ibseni elképzelést. A zenekar precíz játékaért, Grieg kísérőzenéjének nemes tónusu, tökéletes interpretációjáért. Török Emil kamagyt a legmelegebb elismerés illeti meg. (s. l.)

Troczkij ismét előtérben

A közeli hetekben átveszi egész Szovjetország felett a hatalmat?

(Berlin, október 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az orosz szociáldemokrata párt központi organuma a „Socialistisches Westnik“ rendkívül érdekes cikket közöl arról a heves küzdelemről, amely az orosz népbiztosok között dúl Lenin örökségéért. Stalin, aki Lenin halála óta egyedüli diktátorként vezette a kormányügyeket, az utóbbi időben veszített hatalmából és helyette Kamenew került előtérbe. A népbiztosok küzdelmének középpontjában azonban ma is Troczkij áll, aki, amióta visszatért a Kaukázusból, ismét teljes erővel belevetette magát a politikai életbe és már-már ott tart, hogy régi hatalmától is erősebb befolyást biztosított magának és ebben a pillanatban az összes többi népbiztosok előtt legalább is egy troczkiji fejjel vezet. Troczkij egyelőre a gazdasági népbiztoságnál dolgozik, ahol mellette csak még egy hozzá hasonló politikus áll, Dzerdzsinszki, a Cseka feje. Troczkij és Dzerdzsinszki között a legélesebb személyi ellenségeskedés tombol. A beavatottak meg vannak győződve arról, hogy Troczkij rövid idő múlva a gazdasági népbiztoság keretein túl nyújtja csápjait és már talán a közeli napokban magához ragadja egész Szovjetország fölött a vezető szerepet.

Emlékeztetés még az a vita, amely néhány

hónappal ezelőtt a leninizmus értelmezése fölött Troczkij és Zinovjev között lefolyt. Zinovjev úgy értelmezte a leninizmust, hogy a legkérlelhetetlenebbül keresztül kell vinni a diktatúrát és hogy még korántsem érkezett el az az időpont, amikor engedményt lehetne tenni a magánvállalkozásoknak. Troczkij ezzel szemben a leninizmus első szakaszát, nevezetesen a diktatúrát idejémultnak látja és az a meggyőződése, hogy most már *szempitani* kell az erőszakot és teret kell engedni, természetesen megfelelő feltételek mellett, az egyéni iniciatívának. Troczkijt ebben a vitában eihallgatták és a Kaukázusba száműzték, ahonnan azonban, a közvélemény nyomására, visszahozták az aktív politikába. A troczkiji mérsékelt szellem azóta még erősebben érvényesült és ma már százezrekre megy azoknak a száma, akik Troczkij taktikáját akarják követni.

A szociáldemokrata „Socialistisches Westnik“ úgy tudja, hogy abba a küzdelemben, amely elsősorban Troczkij és Dzerdzsinszki, másrészt Troczkij és Stalin, valamint Kamenew között folyik, Troczkij került ki győztesen és állítólag már megindultak a tárgyalások arra nézve, hogy Troczkij kerüljön Lenin helyére. A legközelebbi hetek mindenestre meghozzák ebben a kérdésben a döntést.

Kétszer ad, aki gyorsan ad

Az Országos Zsidó Diákszegélyző Bizottság tízezer lejt bocsátott az érettségiről elmaradt diákok rendelkezésére. Dr. Eisler levele a szerkesztőséghez

Az Uj Kelet felhívása, amellyel a szombati iráskötelezettség miatt az érettségiről elmaradt zsidó diákok pályájának támogatására hívta fel Erdély zsidó közönségét, mára meghozta az első visszhangot. Az Országos Zsidó Diákszegélyző Bizottság azonnal tízezer lejt ajánlott fel a diákok rendelkezésére, amiről dr. Eisler Máttyás kolozsvári főrabbi a következő nemeshangu levélben értesítette szerkesztőségünket:

„Tekintetes Szerkesztőség!

Felhívása a Tarbut-gimnázium azon diákjai érdekében, kik a szombatra kintűzött írásbeli miatt nem mehettek érettségi vizsgálatra, egészen a szívemből és a szívemhez szólott és ezért a vezetésemmel működő Orsz. Zsidó Diákszegélyző Bizottság részéről 10.000 (tízezer), a magam részéről pedig 200 (kettőszáz) lejt a felhívásban jelzett célra ezennel felajánlok abban a reményben, hogy a példa tehető zsidó testvéreink soraiban minél több követőre fog találni.

Bár szabályzatunk a kezdő diákok segélyezését kizárja, azért hogy a támogatásban bizva, hivatlanok is ne tóduljanak a nem nekik való értelmiségi pályákra, a jelen esetben megengedhetem tartom, hogy eltekintsünk a szabálytól és remélem, az igényjogosult diákság maga is szívesen lemond az, igaz, amugyis csekély segély egy részéről azon társai javára, akik, mint vallásos meggyőződésüknek valóságos mártírjai, készek voltak feláldozni fiatal munkás életük egy teljes esztendejét és ezzel messzire sugárzó példájukat adták a manap oly ritka elhűségnek és a komoly értelemben vett zsidó öntudatnak. Nem mintha megjutalmazni akarnánk őket, amiért teljesítették kötelességüket, hanem tartozásunkat akarjuk, legalább részben leróni, amellyel adásaik vagyunk heroikus önfeláldozásukért az Eszme érdekében. Az

ilyen fiúk és lányok valóban hivatva vannak arra, hogy mint a jövő zsidó értelmiség tagjai, vezető tényezőivé váljanak a zsidó népnek az ideálok szolgálatában. De legyen szabad kifejezést adnom annak a reményemnek is, hogy a zsidó közönség, midőn szokott áldozatkészségével segítségére siet a Tizenkettőknek, akik, ha nem is az érettségben, de levizsgáztak már a szenvedésekkel teljes élet iskolájában, továbbra is, mint eddig, fel fogja karolni a külföldi főiskolákon nyomorgó többi diákjainkat és bőkezű adományaival lehetővé fogja tenni bizottságunknak, hogy minél többeket segítsen felkészülni az életre, akik majdan vezetői lesznek népünknek a mélyen gyökerező vallásos hit és szintiszta erkölcsi öntudat kijelölte uton.

Cluj, 1925 okt. 23. Kiváló tisztelettel
Dr. Eisler Máttyás s. l.

Az „Uj Kelet“ örömmel vállalja ennek az országos akciónak a bevezetését és a beérkező adományokat a lap hasábjain nyugtázza fogja. Meg vagyunk győződve arról, hogy Erdély zsidó közönsége, amely a zsidóságot érő sérelmek iránt osztatlan megértéssel viseltetik, ettől sem fogja elmulasztani, hogy ennek kifejezést adjon. A szorongatott diákság rá fog függeszti szemét és töltünk várja pályájának egyenesbefordulását. Minden nap, amely annál folytatásától elzárja, késedelmet jelent. Siess, tehát segítségükre. Kétszer ad, aki gyorsan ad.

Zsák
Ponyva

Mindennemű célokra
legelőnyösbben beszerezhető

Albala Izsó
Timisoara

Piata Traian No 10

Győzdön meg hogy ajánldéktárgyakat arany, ezüst és briliánsárakban legelőnyösebban nálam szerezhetho.

F. Markovits, Cluj Arany
Wesselényi M.-u. No 20.

ezüst és briliáns tárgyakban a legkényesebb igényeket is kielégítő nagy választék.

A Zsidó Ne

Az Erdélyi Zsidó ponti irodája te bocsátotta ki:

„Az Erdélyi ponti Kisintézőbizottság 23-án ülést tartott volt véve Giszkalay János kesztőségéből tör

A Szövetség

Uj Kelet lapvall

Marton Ernőt, v

a szövetség közp

előterjesztésben is

állást és személye

intézőbizottság m

Giszkalay János

abban, hogy a r

megjelenjen, a K

ban a helyzetben

állást foglaljon a

Mindazonáltal

ségének tartja, h

országszerte elle

híresztelésekkel s

kalatosabb politik

cot hirdető és

legkevesebb sem

ban megjelent

szemben, az eddig

bevonhatatlan h

a Szövetség tagjai

megállapítsa a kö

1. Giszkalay

26. napjait tagja

saságnak, mely

kiadói jogát öt év

ezen társaság mási

és dr. Marton Ern

létesített megállap

ból akként vált ki

szerződés kikötése

Ami egy újabb

ciós vallomása.

(Cluj-Kolozsvár, tudósítójától.) Ma n hogy a Kohn Dávid elégedjünk meg csup lésevel, hanem az er megvilágításban bocs inkább szükséges ez, Móra-féle levél, mely kosok személyére né kutatás dacára sem ott megtalálni, ahol rint helye van: Mitt marosvásárhelyi tör dosszárjában. De hiá levél, hanem minden kapcsolatban van.

Miért nincs ez a ban? Eltűnt-e egyált el: olyan kérdések kell választ adnunk, kikutatni, hanem ez Mi leszögezzük azonban levél, sem e levéllel kéznél.

Természetesen, e mert ha nincs is meg egyáltalán elő se ker jogi judiciumunk szer nak tárgyát kell képe bizonyítjuk, hogy ez hogy ennek a levélne egyike, Móra Mihály, Nem sikkadhat ki te ujralfelvételi ügyéből hiteles tanukat vonu sógeket, akik mindent

Mitte

A Mittelman-per a szerencsétlen gyere

Mi az igazság a Giszkalay-ügyben

A Zsidó Nemzeti Szövetség Kisintézőbizottsága a bevezetett vizsgálótról

Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség központi irodája tegnap az alábbi kommuniké bocsátotta ki:

"Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség Központi Kisintézőbizottsága 1925. évi október hó 23-án ülést tartott, amelynek napirendjébe fel volt véve Giszkalay János az Uj Kelet szerkesztőségéből történt kiválásának kérdése is.

A Szövetség elnöke előzetesen felhívta az Uj Kelet lapvállalat vezetőit, Léb Ödönt és dr. Marton Ernőt, valamint Giszkalay Jánost, hogy a szövetség központi irodájába beadandó írott előterjesztésben ismertessék ezen ügyben a tényállást és személyesen is jelenjenek meg a Kisintézőbizottság mai ülésén. Minthogy azonban Giszkalay Jánost temesvári útja meggátolta abban, hogy a mai kisintézőbizottsági ülésen megjelenjen, a Kisintézőbizottság nem volt abban a helyzetben, hogy mai ülésén véglegesen állást foglaljon az ügyben.

Mindazonáltal a Kisintézőbizottság kötelességének tartja, hogy a Szövetség tagjai között országosra ellenőrizhető módon támadt híresztelésekkel szemben és a Szövetség legsarkalatosabb politikai alapelvei ellen régóta harcot hirdető és e küzdelemben az eszközöket legkevésbé sem válogató kolozsvári napilapban megjelent tendenciózus közleményekkel szemben, az eddig rendelkezésre álló és kétségbevonhatatlanul hiteles érdemi adatok alapján, a Szövetség tagjainak tájékoztatására már most megállapítsa a következő tényeket:

1. Giszkalay János 1925. évi szeptember 26. napjáig tagja volt annak a magánjogi társaságnak, mely 1923. év végén az Uj Kelet kiadói jogát öt évi időtartamra bérbe vette és ezen társaság másik két tagjával, Léb Ödönnel és dr. Marton Ernővel kölcsönös egyetértéssel létesített megállapodás értelmében a társaságból akként vált ki, hogy a részéről, a társasági szerződés kikötése értelmében igényelhető je-

lentékeny végkielégítési összeget megkapták. Az Uj Kelet lapvállalat és Giszkalay János között eddig fennállott magánjogi jogviszony eszerint semmiféle tekintetben nem kifogásolható módon egyezségi rendezést nyert.

2. A bérlői társaságnak másik két tagja, Léb Ödön és dr. Marton Ernő nemcsak nem tették lehetővé, hogy Giszkalay az "Uj Kelet" szerkesztőségében tovább is megmaradjon, sőt a különféle ajánlatok, melyeket neki a bérlői társaságból való kiválásából tolyó igények érintetlensége mellett abban az irányban tettek, hogy a lapvállalathoz való viszonyának az ő egyéni presztizsét kellően értékelő, más alapon való rendezése mellett, az általa az Uj Kelet szerkesztőségében eddig elfoglalt helyet továbbra is tartsa meg, bizonyítják, hogy emberileg minden lehetőt megkíséreltek, hogy Giszkalay Jánosnak a lap szerkesztőségéből való kiválását megakadályozzák.

A Kisintézőbizottság meglegedéssel veté tudomást a Szövetség elnökének a Giszkalay Jánossal folytatott eszmecsere eredményeként tett bejelentéséről, mely szerint éppen a Léb Ödön és dr. Marton Ernő részéről tanúsított készségre való tekintettel, Giszkalay Jánosnak az Uj Kelet szerkesztőségébe való visszatérését oly formában tartja lehetségesnek, hogy ő ott a Szövetséggel létesítendő szerződéses viszony alapján működjék.

Egyébként a Giszkalay János meghallgatása után ez ügyben hozandó végleges döntéséről a Kisintézőbizottság a Szövetség tagjait tájékoztatni fogja.

Cluj, 1925. évi október hó 23. napján.

Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség
Kisintézőbizottsága:

Weinberger Nándor, Dr. Fischer József,
főtktár. elnök.

Mittelmann József ártatlanságáért

Móré Mihály eltűnt levele

Ami egy újabb per tárgya lehet. A marosvásárhelyi fogház igazgatójának szenzációs vallomása. Móré meg akarta vesztegetni a fogház igazgatóját, hogy tussolja el a levélhistoriát

(Cluj-Kolozsvár, október 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma már elérkezett az ideje annak, hogy a Kohn Dávid igazi gyilkosainak ügyében ne elégedjünk meg csupán néhány fontosabb adat közlésével, hanem az erre vonatkozó adatokat teljes megvilágításban bocsássuk az olvasó elé. Annál is inkább szükséges ez, mert hiszen az a bizonyos Móra-féle levél, mely döntő vallomást jelent a gyilkosok személyére nézve, eltűnt. A legszorgalmasabb kutatás dacára sem lehetett ugyanis ezt a levelet ott megtalálni, ahol annak a törvényes előírás szerint helye van: Mittelmann József bűnperében a marosvásárhelyi törvényszék irattárának őrzött dossziájában. De hiányzik e dossziából nemcsak a levél, hanem minden olyan irat, mely e levéllel kapcsolatban van.

Az eltűnt levél rejtélye

Miért nincs ez a levél Mittelmann dossziájában? Eltűnt-e egyáltalán és ha eltűnt, ki tüntette el: olyan kérdések ezek, melyekre nem nekünk kell választ adnunk, nem a mi feladatunk ezt kikutatni, hanem ez a bíróságnak belső feladata. Mi leszögezzük azonban azt a tényt, hogy sem a levél, sem e levéllel kapcsolatos jelentések nincsenek kéznél.

Természetesen, ezzel nem elégedhetünk meg, mert ha nincs is meg a levél, sőt ha a levél egyáltalán elő se kerülne, — ez azt hisszük, a mi jogi judiciumunk szerint, egy más bűnügyi eljárásnak tárgyát kell képeznie, — akkor is állítjuk és bizonyítjuk, hogy ez a levél tényleg létezett és hogy ennek a levélnek a szerzőségét a gyilkosok egyike, Móré Mihály, tanuk előtt el is ismerte. Nem sikkadhat ki tehát Mittelmann József per-újrafelvételi ügyéből ez a levél, mert a védelem hiteles tanukat vonultat fel, hivatalos személyiségeket, akik mindent igazolnak.

Mittelmann felismerte a gyilkost

A Mittelmann-per már ismert részlete az, hogy a szerencsétlen gyerek a marosvásárhelyi törvény-

széki fogházban felismerte az akkor ott vizsgálati fogságban lévő Móré Mihályban a hollósi támadók egyikét. Ugyancsak ismeretes körülmény az is, hogy Móré Mihálynak egy levele a fogház igazgatójának kezébe került. Ezt a két már ismert részlet akarjuk most kiegészíteni és egy új szenzációs adattal gyarapítani.

Mittelmann József azon a vasárnap reggelen amikor Móré Mihályban a tettest felismerte, azonnal jelentést tett Bucur Teodor fogházigazgatójának. A fogházigazgató, aki régi hivatalnokember s több, mint három évtizede áll a börtönügy szolgálatában, külföldön nagy fogházak igazgatója volt, kötelességszerűen azonnal rapportra stimolta egy Mittelmann, mint Móré Mihályt. A rapporton Mittelmann újra megerősítette állítását és határozottan állította, hogy Móré Mihály a tettesek egyike. Megjegyezni kívánjuk, hogy Mittelmann Morét azelőtt sohasem látta és nem a véletlen egybeesése az, hogy ez a Móré a Vácsmány alatt lakott és többrendbeli rablótámadásért folyt ellene az eljárás.

Móré természetesen tagadott, a szembesítést megismételte a főtgyész, azonban Móré megmaradt tagadása mellett.

Ugy látszik, hogy ez a szenzációs találkozás teljesen kiesett volna a bűnügyből, mert hiszen egy különös incidensnél egyébként akkoriban nem vették.

Móré levelet akart kicsempészni

Pár nap múlva azután újabb esemény történt a marosvásárhelyi fogházban. Volt a fogháznak egy fiatal foglya, egy Pásztor Dénes nevű gyerek, aki valami jelentéktelen bűncselekményért volt a fogház rabja. Ez a Pásztor Dénes jól viselte magát, s mivel még csak néhány napja volt hátra, a városba is kiengedték az örökkel, bevásárlásokra. Ez a fogoly szinte már az öröszemélyzethez tartozott. Három nappal a Mittelmann—Móré találkozás után Pásztor Dénes azt jelentette a fogház igaz-

gatójának, hogy a Móré-testvérek valamiben sántikálnak, mert egy titkos levelet akarnak kicsempészni a városba Móré feleségéhez. Bucur igazgató erre átkutatja a cellákat és Móréék cellájában valóban meg is találja azt a levelet, melynek hiteles tartalma a következő volt.

Kedves feleségem! Az a bűdös zsidó felismert. Menj le azonnal Vajába és mondd meg az éjjeli őrnök, hogy vigyázzon a szájjára, mit beszél. Rejtsétek el a pénzeket, keressetek egy jó ügyvédet. Ha kihallgatnak, tagadjatok mindent, mert én is tagadok...

A levelet a házkutatást tartó Mátyás Sándor őrmester találta meg és írásbeli rapport kíséretében adta át Bucur igazgatójának. Bucur igazgatónak, aki azonnal szóbeli jelentést tett a primprocurornak. Az ügyészség írásbeli jelentést kért, amit Bucur meg is tett és csatolta az eredeti levelet.

Móré Mihály tagadta, hogy a levelet ő írta volna. Ezt annál könnyebben tehetné, mert a levél nem az ő írása. Később azonban beismerte, hogy a levelet ő írta alá, azonban nem tudta, hogy mi a tartalma.

Vesztegetési kísérlet

A következő nap Móré megint kihallgatásra jelentkezett a fogház igazgatójánál. Elő is vezeték. Móré közölte, hogy valami nagyon fontos mondanivalója van, de csak négy szemközött hajlandó az igazgatónak elmondani. Bucur igazgató erre kiküldötte az irodában tartozkodó Mátyás őrmestert.

Móré ekkor könyörögni kezdett neki, hogy tussolja el ezt a levél történetét, melynek szerzőségét beismerte és felajánlotta, hogy egy igen nagy összeget ad a fogházigazgatójának, ha kérését teljesíti.

Bucur megdöbbenve hallotta Móré vallomását és azt válaszolta, hogy ő ezt a dolgot nagyon fontosnak tartja s ezért Móré ismétlje el, amit mondott Mátyás Sándor őrmester előtt is, aki bizalmi embere. Behívta erre Mátyást és Móré még egyszer elismételte, amit előbb mondott.

Teodor Bucur fogházigazgató erre azonnal írásbeli jelentést tett a főügyésznek, miután az esetről Mátyás jegyzőkönyvet vett fel.

Ezzel a levél megindult titokzatos útjára. Állítólag egy házi íráskérőnek adta ki az ügyészség. Bizonyos körökben az a gyanu is felmerült, hogy az egész levélhistoria Mittelmann kitalálása.

Ezzel szemben áll Teodor Bucur román fogházigazgató és Alexandru Mátyás fogházőrmester — mind a kettő régi kipróbált hivatalos személy — vallomása, melyet több ízben megismételtek és erről a kolozsvári szigorú vezérfelügyelőség detektívjei hivatalos jegyzőkönyvet is vettek fel.

Bucur fogházigazgató, mint becsületes ember, most is állja azt, amiről írásbeli jelentést tett a primprocurornak, állja még akkor is, ha ez a jelentés, amelynek valahol mégis csak kell lennie, nem csatolhatnák a bűnper anyagához.

Az ügynek ehhez a részletéhez bizony sok kommentárt lehetne fűzni. Mittelmann ártatlanságát azonban nem kommentárokkal lehet beigazolni, de pozitív tényekkel, akár megvan a levél, akár nincsen.

Nyílt vádemelés

S e pozitív tények legfontosabbja Mittelmann József perújrafelvételi kérvényének az a befejező része, amelyben nyíltan vádat emel azok ellen, akik Kohn Dávid meggyilkolásában, vagy legalább is bűnrészességgel gyanúsíthatók. És így vádat emel a Móré-fivérek ellen, akiket nemcsak ez a levél vádol cáfolatlanul, de vádol az a körülmény is, hogy régi bűnözők, kik a Vácsmány alatt laktak, hírhedt nevük volt, de vádol az a különös találkozás is, amelynek az elsőfokú tárgyaláson nagy fontosságot nem tulajdonítottak és ez az, hogy Biró György és özvegy Megyesi Józsefné vasárnap este a Vácsmányon fejezés emberrel találkoztak, márpedig jámbor istenfélő parasztember arrafelé vasárnap nem jár fejszével. Aki tejszével jár, az csak rosszban járhat. Az újabb tárgyalás során ez a két, akkor jelentéktelen tanu, a koronatanuk sorába vonult fel és vallomásuk most már pozitív irányba fog rámutatni nemcsak arra, hogy Mittelmann ártatlan, de arra is, hogy kik a gyilkosok.

Mittelmann József kérvénye precizen felsorakoztatja a bizonyítékokat nemcsak Móréék, de Balog László, Szalai Zsigmond és Gáspár János purdó ellen, akiknek szerepére vonatkozóan már első cikksorozatomban bemutattam a felsorolt adatokat.

Székely Béla

Kisenevi chalucok között

Héber plakátok és héberül beszélő gyermekek a kisenevi utcákon
Az erdélyi chalucmozgalom belekapcsolódik a világszervezetbe

A kolozsvári chalucfarm néhány tagja Kisenevbe rándult ki tanulmányutrá. Ezt az érdekes és színes írást a kirándulás egyik chaluca résztvevője írta.

Régi végünk ment teljesebbé, amikor ellátogattunk a kisenevi chalucfarmba, hogy a romániai chalucmozgalom vezetőivel az erdélyi mozgalom megszervezését megbeszéljük.

Utunk eredményes is volt: sok új tapasztalatot, sok fontos megfigyelést szereztünk és végül azt is megvitattuk, hogyan kapcsolódhatunk mi be a világszervezetbe.

Zsidó népi élet Kisenevben

Kisenevben a chalucmozgalom már teljesen beérkezett dolog: A héber nyelv egész természetesen a chalucok egymásközt héberül beszélnek és a vezetőségben is minden héberül folyik. Az óvónők kongresszusán, amelyet éppen ottlétünkkel tartottak Kisenevben, napokon keresztül kizárólag héberül tárgyaltak. Az utcákon lépten-nyomon megüti az ember fülét a héber szó. A könyvkereskedések kirakataiban ott látni Tagore verseit és Dosztojevski regényeit héber fordításban. A városban sokkal több jidis és héber lap van forgalomban, mint másnyelvű és a hirdetési oszlopon is nap-nap után talál az ember plakátokat, melyek zsidó költők darabjainak az előadását jelzik. Szóval a beszarábiai zsidóság sokkal közelebb áll a héber kultúrához, közelebb a zsidó népi élethez, mint mi és így érthető, hogy a chalucmozgalomnak is sokkal fejlettebb a formája Beszarábiában, mint Erdélyben. És amint chaver Schächter, az egyik vezető mondta, a beszarábiai chalucmozgalom az országrész egyik legelismertebb és legtekintélyesebb zsidó mozgalma.

A chalucmozgalom világszervezetének központja Varsó, elnöke Bogdanovski híres agronomus, aki Rupin visszalépése után egész új tervekkel akarja Palesztina kolonizációját folytatni. A világszervezet egyik legjelentékenyebb országos szervezete a romániai, melynek központja jelenleg Kisenevben van. Az utolsó chaluc-kongresszuson — mely a múlt hónap utolsó napjaiban Baltiben folyt le — tervbe vették a központnak Bilicenibe való áthelyezését. Biliceniben van ugyanis Románia legnagyobb chalucfarmja. Egy kétszázholdas birtok, saját tulajdonuk. Jelenleg harmincnegyzet chaluc és chaluca dolgozik rajta egy képzett mezőgazdász vezetése alatt. A teja alig egy éve van üzemben, máris jó felszerelésük van: számos mezőgazdasági gép, 14 ló, 6 marha, lakóházak, istálló, magtár stb. Egész nagyszabású kibővítések vannak tervbe véve: veteményest, gyümölcsösöt, szőlőt, méhészetet, baromfitenyésztést, tejgazdaságot, galambtenyésztést stb. akarnak berendezni. Azonkívül Biliceni lesz Románia chalucmozgalomának kulturális központja is. Az egész ország legjobb chalucit akarják itt összegyűjteni és három éven keresztül arra hivatott emberek által mezőgazdasági és kulturális szempontból kiképezni. Ezek lesznek aztán az egyes chaluc-csoportok vezetői.

A chaluc otthonban

Míg nálunk az a szokás, hogy minden fiatal ember, aki Palesztinába akar kimenni, elmegy a Palesztinahivatáls és vizumot kér, addig ott magától értetődő dolog, hogy előbb felkészül a palesztinai életre és ehhez első lépés, hogy elmegy jelentkezni a Merkas Hechalucba. Ha a kora megfelelő (tizennyolcötvet betöltötte), a szervezete egészséges és valamelyik cionista szervezetben benne volt, akkor felveszik és mindjárt el is helyezik a chaluc-otthonba, ami több nagyobb városban van.

Az ilyen chaluc-otthonban a chalucok közösen saját munkájukból tartják fön magukat. Ez a munka képességük szerint vagy valamilyen mesterség, vagy napszám. Nagyon ügyelnek arra, hogy már itt is úgy éljenek, mint, ahogy azt Palesztina a fiaitól megkívánja.

Főköveteléseik: teljes odaadás Palesztina felépítéséért, harmonikus, kollektív együttélés, sajátkezü munka és a héber nyelv és kultúra ismerése. És csak az, aki ezeknek a követeléseknek meg tud felelni, aki képes ezt az életet élni, csak az érdemli meg a chaluc nevet. És itt a chaluc-ot-

thonban döl el, hogy képes-e helytállani, ki marad meg chaluctársainál és ki megy vissza a régi életet folytatni.

A helytálló, a chalucok aztán csoportokba állanak össze és kiknek milyen alkalom kínálkozik egy mezőgazdasági farmra, vagy privát földbirtokoshoz, bortermelőhöz stb. állanak munkába. Kisenev környékén két ilyen csoport van: „Kerem Spinadel” és „Kerem Brat.” A nevelési munka az ilyen csoportokban a már említett tovább folyik és ezek aztán, ha egy idő múlva Palesztinába kikerülnek azok az eleven teremtő emberek, akikre Palesztinának szüksége van.

Helyes uton haladt a kolozsvári chalucotelep

A mi ügyünkben a vezetők közül Chaver Schächterrel beszélünk hosszasan. Chaver Schächter, hogy telepünköt képét alkothasson magának, mindenképp pontosan kikérdezett bennünket, minden egyes chaverünkről és chaveránkról külön érdeklődött, hogy milyen intelligenciával bír, mi volt eddig a foglalkozása, milyen cionista körökből került ki stb. és végül megkérdezte tőlünk, hogy mi volt az indítók, amiért összegyűltünk, mi hajtott bennünket, kik nem éreztük közvetlenül az antiszemitizmust, amikor mi otthagytuk kényelmes otthonunkat és szüleink akarata ellenére is eljöttünk nehezen dolgozni reggeltől-estig. És amikor hallotta válaszukat, hogy egy szabadabb, becsületesebb, természetesebb, zsidóbb életet akarunk élni és életünkön segíteni akarjuk egymást ennek az életnek a megteremtésénél, chaver Schächter meglepődötten holintott a fejével és szavakkal is kifejezte, hogy ami gondolkodásunkat és törekvésünk szellemét illeti, meg van elégedve, teljesen egy uton járunk.

Chaver Schächter örömeinek adott kifejezést afölött, hogy végre Erdély ifjúsága is, melyet eddig hiába vártak, belekapcsolódik a romániai chalucmozgalomba. Kijelentette, hogy a mi munkánkat a romániai chalucmozgalom szerves részének tekintti és biztosított minket a központ legteljesebb támogatásáról. November első felében el fog látogatni hozzánk hogy közösen fektessük le az itteni mozgalom szélesebb alapjait. Látogatása alkalmával több nagyobb erdélyi várost fog felkeresni, hogy ismertesse a mozgalmat és a vidéki szervezést is megindítsa.

A mi eddig elszigetelt munkák bekapcsolódása az egész világ chalucmozgalomának együttesébe nagy nyereséget jelent számunkra. Ez a nyereség nemcsak a miénk, hanem Erdély egész zsidóságáé, de ez nemcsak tőlünk függ, hanem attól is, hogy a fiatalok közül hányan fognak közénk beállani és az idősebbek közül hányan fogják szélesebb körben meginduló munkánkat támogatni.

Hamburg Szerén

— Nem eskették meg a védelem tanuit a tatarbunari perben. Bukarestből jelentik: A tatarbunari felkelésben befejezést nyert a védőtanuk kihallgatása. A királyi hadbiztos kérésére a bíróság a védelem tanuit nem eskedte meg, hanem azokat informátoroknak minősítette. A védelem tiltakozása ellenére hozták ezt a határozatot.

— Kara Mihály kiállítás. Kara Mihály nagyszabású kép- és szoborkiállítására iránt városzerte nagy érdeklődés nyilvánul meg. Hasonló értékű és irányú műkiállítás régen volt Kolozsváron, ami érthetővé teszi ezt az érdeklődést. A kiállítás még néhány napig marad nyitva. Megtekintése díjtalan.

— Gyomorbélzavaroknál, főlfuvódásnál, főlfögésnél, étvágytalanságnál 1-2 pohár természetes „Ferencz József” keserűvíz alaposan kitisztítja az emésztés utjait. Közkórházi jelentésekben olvasuk, hogy a betegek a Ferencz József-víz nagy szívesen isszák és általános dicsérik. Kapható gyógyszer-tárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja
Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lei, negyedévre 240 lei, félévre 460 lei, egész évre 850 lei.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Milyen volt Heine?

Németországban ismét Heine-kultusz van. Egymásután jelennek meg élettörténetek, visszaemlékezések, feljegyzések Heineről. Ezek közül is kiemelkedik a Welt-Verlag sajtó alatt lévő könyve e címmel: „Heinrich Heine, Gespräche”. A könyv Heine kortársainak levelezéseit és a költőre vonatkozó naplói tartalmazza. Ezek közül vesszük Heinrich Laube, a Burgtheater híres igazgatójának levelét Varnhagenhez, amelyben Heineről esik szó. Laube ezeket írja:

„Heine sohasem beszélt velem a zsidóság-hoz, vagy kereszténységhez való viszonyáról, még legbizalmasabb beszélgetésünk közben sem. Ezt a kérdést valahogy egy romantikus fátollyal vontam be. Sohasem mondta, hogy Langem-szalaban kitért. Mégis számtalanszor szóvá tette előttem a zsidók és keresztények sajátosságait. Ugy beszélt, mint egy neutrális megfigyelő, akit mintha egyénileg nem érdekelt volna a zsidók hibáit, de ugyanezt tette a nemzsidókkal is. Igazán nem tudtam barátságunk hét esztendejében, hogy zsidó származású, ami egyébként is közömbös lett volna számomra Csak Párisban tudtam meg Mayerbeer és Rachel asszonytól, hogy Heine zsidóktól származik. Mostanában 40 éves elmúlt és teljes erőben és munkakedvének teljében állott. Középtermetű, husos, rózsás pirocságú arcúval. Szemei kicsi ravaszkodók, szája kifejező, haja barna. Gyorsbeszédű volt, rövid, szellemes fordulatokkal, amelyeket rendszerint szarkasztikus mosoly kísért és olykor egy sikerültebb szellemessége nyomán maga is felkacagott. Hangja tenorszerű, amelynek nagyon kellemes zöngéje volt, valahányszor valamit hosszabban argumentált, vagy magyarázott. Soha azonban nem jött olyan indulatba, hogy hangja bosszus és kellemetlen lett volna. Mit-hogy eleme volt a kuny és szellemesség, minden beszéde végén letompította indulatát és mint verseiben, beszédében is váratlan fordulatokkal döbbsentette meg hallgatóját. Szép kezeivel finoman és egy francia abbaéhoz hasonlóan gesztikulált. Epikoreus volt és az önmegtartóztatás ellensége, mégis gyakran felkerekedett benne a zsidó gondolkodó és sokszor lelkesen tudott beszélni az önmegtartóztatás lelki gyönyöreiről. Nem szabad őt megítélni politikai alapelvei szerint, az ilyen emberben nem a politika a súlypont. Börnétől is abban különbözött, hogy míg ez utóbbinak politika volt az életeleme, addig Heinet az érzés és gondolkodás uralták. A két természetnek össze kellett különböznie.

— A Zsidó Jogvédő Iroda felhívása a helyicsoporthoz. Az erdélyi Zsidó Jogvédő Iroda felkéri valamennyi helyicsoporthoz vezetőjét annak mielőbbi közlésére, hogy a Zsidó Nemzeti Szövetség október 8-án 2434—5686 szám alatt kibocsátott megkeresése hogyan nyert elintézetést és ki kapott megbízást a helyi jogvédelmi munkálatok ellátására. A válaszok beérkeztek késedelmezése hátráltatná az országos jogvédő szervezet kiépítését.

— Czur Salomban Szilikát téglagyár épül. Mint már jeleztük, Palesztinában a telekvásárlás szezonja a főünnepek lezajlása után kezdődik és alig, hogy ünnepeink végét értek, palesztinai jelentéseink szerint máris hatalmas arany érdeklődés nyilvánul meg, főleg az ipari vállalatok körében Czur Salom telkei iránt. Haifából érkezett távirat most újabb arról számol be, hogy egy érdekcsoport 27 dunam területű telket vásárolt, a város területét át-

szelő Akkó—hát-téglagyár...
kát-téglagyár...
séhez azonnal...
gyártelepnek...
meginduló vá...
azt külön kien...
lett a legkése...
kereskedelmi...
amelyet ép a...
lyek leginkább...
telkek jelentő...
számbajöhető...
értékeljék, Cz...
életében már...
haifai távirat...
Salom telkei...
megnyilvánuló...
Czur-Salom t...
lyásolja és ig...
földeladási ak...
fogja a hatása...
— Sirkőa...
tetlen sportifj...
egy óraker av...
a tordai-uti t...
és hivi ezut...
gen való rész...

* Kevés...
női és férfi sz...
végeladása...

— Saját...
dóst, London...
nyek között...
kiváló london...
sainak esett...
mérgek gázok...
nappal ezelt...
riumában és...
két nap mult...
méletét vissz...
háboru tartar...
sorát állított...
gáz a levisit...
vegyésszel k...
de ezt a pok...
tusa felülm...
zokét, szeren...
háboruban. A...
gyész egy o...
amely által...
ket lehet elp...
estéjén a tar...
hatását és k...
zárt egy üv...
gyész hozzá...
az üvegburá...
látszik azon...
le légmente...
amelynek es...
szobát anél...
volna.

— Er...
pok cenzu...
tudósítások...
bornok, Be...
rában lénye...
nek előtt a...
a cenzura a...
hogy a Bee...
árusítani, a...
kat s az ár...
Az ottani l...
seket eszkö...

* Egy...
sorvadás, b...
cserezevarok...
legkiválóbb...
ményeképen...
a Pankreon...
gyógyszertá...
mániai ve...

— a liberál...
restből jele...
számból ba...
gyalta Joe...
vádoltak, k...
egy parasz...
nem tagad...
kezett, hog...
kapott, hog...
liberális gy...
* Bör...
kézvitőnél...
sírck.

48 óra alatt tisztít, 10-35 telefonra házhoz küld, Czink kelmefestő.

KÖZGAZDASÁG

Új exportdíjak megállapítását javasolja a legfőbb gazdasági tanács

A monopolickek kiviteli illetéke a régi marad

(Bucuresti-Bukarest, október 23. Az Új Kelet tudósítójától.) A legfőbb gazdasági tanács tegnap este ülést tartott, melyen több exportcikk illetékének leszállítására hozott javaslatot. A gazdasági tanács vámredukció javaslatát, amely fölött a legközelebbi minisztertanács fog dönteni, a következők kivitelének életbeléptetését tartja szükségesnek:

Tehén- és juhvaj kg.-ként	15 lej.
Gipsz és cement vagononként	1000 "
Kokszpor vagononként	200 "
Száritott gomba kg.-ként	5 "
Száritott gyümölcs kg.-ként	5 "
Bab vagononként	5000 "
Fenyődeszka (?) 100 kg.	1 "
Lószőr kg.-ként	30 "
Juhturó kg.-ként	7 "
Luxus turó kg.-ként	30 "

A műselyem jelenlegi illetékének 25 százalékkal való leszállítását javasolja a tanács. A monopolickek és repce illetéke továbbra is a régi marad. A tűzifa export-vámjának kérdésében a gazdasági tanács legközelebbi ülésén fog határozni.

A magyarországi cukorkampány. Budapestről jelentik: Magyarországon kezdetét vette a cukorszézon. A múlt évről 160 méter-mázsa cukor maradt, míg az idei cukorrépa-termelés eredményét 16 millió méter-mázsa becslük. Az 1925-1926. évi kampány eredményét 2.2 millió méter-mázsa cukorban remélik elérni, mely esetben Magyarország 12-14 ezer vagon lenne képes exportálni.

Román gyümölcs-export Lengyelországba. Bukarestből jelentik: A gyümölcs-kampány a közepes termés dacára igen kedvezőnek ígérkezik. A külföld részéről nagy érdeklődés mutatkozik román gyümölcs iránt. Ujabbán Moldvában nagyobb mennyiségű gyümölcs és dió van bevonozva Lengyelországba való exportálás céljából.

Háromszáz lejre akarják leszállítani a pakura exportdíját. Bukarestből jelentik: Közöltük, hogy az ipar és kereskedelemügyi miniszter javaslatára a pakura kiviteli illetékét 2000 lejről 600 lejre szállították le vagononként. A kereskedelemügyi miniszter most újabb javaslatot terjesztett a kormány elé, melyben a kátrányolaj további 300 lejre való illetékleszállítását kéri.

A szlovenszói faipar helyzete. Kasáról jelentik: A szlovenszói faipar a helyzet a legutóbbi időben szilárdulást mutat. A gömbfapiac egy a külföldön, mint belföldön továbbra is szilárd. A világkonjunktúra a cellulóz- és papirosiparban ebből a szempontból nagy szerepet játszik. A kereslet változatlanul élénk és főképpen egy a cseh cégek mint az exporttörök és fűrésztelepek élénk érdeklődést mutatnak gömbfa iránt. Említésreméltó, hogy a cseh fűrészteleptulajdonosok, akik állandóan a gömbfahiány miatt panaszkodnak, az itt bevásárolt gömbfát nem üzemek fentartására használják fel, hanem export útján értékesítik. A köztársaság történelmi országaiból is sok gömbfa kerül kivitelre. Az árak nem mutatnak egységes képet, mivel a pénzhiány a belföldön, valamint Németországban is megakadályozza az árak emelkedését. A vágottfapiac a helyzet szintén tovább javult. — A kiviteli üzlet a nyugati piacokra lényegtelen. Németország bizonytalan gazdasági helyzete élénk üzleteket nem tesz lehetővé. Az angol viszonylatban az üzlet erősen csökkent, mivel az árak nem elégitenek ki, külön méreteken kisebb üzletek jöttek létre.

Nem módosítják a zárórendeletet. Bukarestből jelentik: Egy kereskedelmi alkalmazottakból álló küldöttség megjelent ma Chirculescu munkaügyi miniszternél és kifejtette előtte, hogy az alkalmazottak körében egyes lapok azon hírért, hogy a zárórendelet módosítani fogják, nagy nyugtalanság keletkezett. Chirculescu kijelentette, hogy a lapok híre nem felel meg a valóságnak, amennyiben egy neki, mint a kormánynak az az álláspontja, hogy a jelenlegi zárórendelet változatlanul továbbra is fentartják.

Az új szövetkezeti törvény előkészítése. Bukarestből jelentik: Bratianu Vintila pénzügyminiszter elnökletével ma ülést tartott a költségvetési bizottság. Ugyancsak a pénzügyminiszter elnöke mellett és Duca külügyminiszter, valamint Chirculescu munkaügyi miniszter részvételével egy másik értekezlet is tartottak, amelyen az új szövetkezeti törvény előkészítéséről tanácskoztak.

Kassai bankok fuziója. Prágából jelentik: A csehszlovák kormány jóváhagyta a Kassai Központi Banknak a Dunabankkal való fuzió iránti kérését. A fuzionált bankok továbbra is kassai székhellyel fognak működni.

Kérlemezni kell a külföldi szakmunkások behozatalát. Bukarestből jelentik: A munkaügyi minisztérium abból az alkalomból, hogy sok munkaadó olyan külföldi munkások itartózkodásának engedélyezését kéri, akik csupán 15 napi itartózkodásra szóló utlevéllel jöttek az országba, átiratot intézett a Gyár-iparosok Szövetségéhez, melyben közli, hogy az ilyen utleveleket nem hosszabbítják meg. A Szövetség éppen ezért felhívja a munkaadókat, hogy kellemetlenségek elkerülése végett külföldi munkások behozatalára kérjenek előzetes engedélyt, mert speciális képzettséggel bíró szakmunkások behozatalára szóló engedélyek 3-4 héten belül megszerezhetők.

A Creditul Industrial részvényjegyzési feltételei. Tegnap számunkban közöltük, hogy a Creditul Industrial tőkeemelési akciójával kapcsolatosan részvényjegyzési felhívásokat küldött a pénzügyigazgatóság, amelyekben jegyzésre hívja fel az iparosokat. A Creditul Industrial újabban 300.000 darab 1000 lejes névértékű részvényaláírást bocsátott ki, amellyel eddigi 200 millió alaptőkéjét 500 millióra emeli fel. Ezekből 150.000 darabot az állam és a Banca Nationala tartották fenn, 58.500 darabot a régi részvényesek jegyezhetnek, 91.500 darab pedig a nagyközönségnek van száva. A jegyzések a Banca Nationala fiókjánál és a pénzügyigazgatóságoknál eszközölhetők folyó hó 31-én. A fizetési feltételek a következők: I. a jegyzés alkalmával befizetendő részvényenként 300 lej és külön kibocsátási költségekre 25 lej, összesen 325 lej. II. 1926. március 15-ike és 31-ike között befizetendő részvényenként 350 lej, III. 1926. június 15-30-ika között befizetendő részvényenként 350 lej. A késedelmes befizetések után 10 százalékos késedelmi kamatot fognak számítani. Az aláírt részvények az 1925. évi osztalékban is részesülni fognak, annak részvényenkénti egynegyedrésze erejéig. A Creditul Industrial egyébként a nagyiparosok intervenciójára tervbe vette, egy a közeljövőben Kolozsváron felállítandó fiókintézet létesítését.

TŐZSDE

Oktober 23-án

A lej: Zürichben 246 00, Párisban 11-20, Budapesti —, Bécsben —

Kolozsvár. A lej bizonytalansága bénítólag hat a pénzpiacra, általában üzletellen volt a piac, sem vételkedv, sem kínálat nem alakulhatott ki. Az árfolyamok a következők:

Bécs 29 55—29 65, Prága 6-21—6-24, Budapest 336—338, Páris 9-15—9-25, Zürich 40 50—40-60, Newyork 209 00—210 00, London 1018—1022, Milánó 8-28—8-38.

Zürich. Zárlat: Berlin 123-60, Amsterdam 208-60, Newyork 519-25, London 2514-50, Páris 2235-00, Milánó 2035-00, Prága 1537-50, Budapest 72-60, Belgrád 920-00, Bukarest 246-00—246-00, Varsó 85-00, Bécs 73-15.

Bukarest. Devizák: Páris 9-10, Berlin —, London 1018, Newyork 210-00, Milánó 8-30, Zürich 40-50, Bécs 29-50, Prága 6-20, Budapest —

Bukarest. Valuták: Napoleon 790, német márka 49-50, leva 1-50, török lira 118, font sterling 1013, francia frank 9-40, svájci frank 40-00, olasz lira 8-30, drachma 2-80, dinár 370, dollár 210-00, lengyel forint 33-00, osztrák schilling 29-50, magyar korona 29-00, cseh korona 6-15, belga frank 9-35, holland forint —.

Az őszi és téli idény

különleges divat-
ujdonságai nagy
választékban rak-
tárba érkeztek

Voith & Co

női divatruházába, Cluj,
Piata Unirii 14. Telefon 1028

SPORT

Új labdarugószakosztály van alakulóban

Dr. Lucian az új elnök. Megtartják a vasár-napi mérkőzéseket. Vasárnap: Haggibor-KAC (Cluj—Kolozsvár, október 23. Az Új Kelet tudósítójától.) A kolozsvári futballszövetség válságának ügyében új fordulat állott be. Ertesztésünk szerint ugyanis Tatar Coriolan dr. megbízta dr. Luciant, az előző szakosztály elnökét az új labdarugószakosztály megalakításával, akinek korrekt gondolkodása és szakértelme kétségtelen biztosítékai az általa megalakítandó új szakosztály életképességének. Lucian dr. tegnap megbeszélést folytatott az egyesületek megbízottjaival, akikkel információink szerint sikerült megegyeznie. A megegyezés értelmében a KMTE és a Husosok továbbra is az első osztályban fognak játszani, míg a szakosztály igyekezni fog a kizárásukat sérelmező vidéki egyesületek számára is egy modusz vivendit találni.

A végleges döntés joga ebben a kérdésben természetesen a Comitutul Regionalé, amely minden valószínűség szerint a kolozsvári sport békéje és fejlődése érdekében nem fog a két kizárt egyesület további szereplése elé akadályokat gördíteni.

Ezzel természetesen elesnek azok a riasztó kombinációk is, amelyek a kizárás esetleges

Jegyezze meg: Höfer 1 gyermekhintőpor, Höfer 2 legjobb arcpor

megerősítésével
tek forgalom
felosztatja fu
csájja játékos

A kolozsvári
kulisszák mö
zések nem is
zással tekint
bor—KAC n
dekesnek igér
formajavuláso
tül és vasárna
ján most van
közösen kom
csapatok és a
eseményeként
fil dr. fog go
délyek a du
közés d. u. f

A többi
Nagypály
II. Bagyula
stein. Fél 2
Fél 4—5 Ha
Kispálya
sági—KAC i
ifj. Kaszner
ifj. Dordea.
CFR pály
II. dr. Löcse
Academia II
CFR Jakobi
demia Pop J

Monyasszonyok!

és bárm

szolidár

LÖ

ékszerész

16. Szem

Új Kelet
folytat

Anatole Fr

"

"

"

Glass: A f

Galsworthy

Gjellerup:

könyv

Gárdonyi:

"

Gogoly: T

Geijerstam

Hatvany I

"

"

Hajnik M

Knut Har

"

"

Holländer

"

"

"

"

"

"

"

megerősítésével kapcsolatban hoztak „jóléteztültek” forgalomba, amelyek szerint a KMTE felosztalta futbaliszakosztályát és szélnek bocsájta játékosait.

A kolozsvári sportpublikum — amelyet a kulisszák mögött végbemenő zöldasztal-mérkőzések nem igen érdekelnek — feszült várakozással tekint a vasárnapra kisorsolt Haggibbor-KAC mérkőzés elé, amely páratlanul érdekesnek ígérkezik. Mindkét csapat hatalmas formajavuláson ment az utóbbi időben keresztül és vasárnap mutatott teljesítményük alapján most vannak formáik tetőpontján. A mérkőzésen komplett összeállításban szerepelnek a csapatok és az őszi szezon kiemelkedő sporteseményeként ígérkező mérkőzésen Morar Teofil dr. fog gondoskodni arról, hogy a szenvedélyek a durvaságig el ne fajuljanak. A mérkőzés d. u. fél 4 órakor kezdődik.

A többi mérkőzések programja a következő:
Nagypálya: 8-10. Haggibbor II.—KAC II. Bagyula. 10-12 RMS II.—KMTE II. Goldstein. Fél 2 fél 4. RMS—KMTE I. o. Saliceanu. Fél 4-5 Haggibbor—KAC Morár dr.

Kispálya: Fél 10—Fél 12 Haggibbor ifjúsági—KAC ifj. Giurgiu. Fél 12—Fél 2 RMS ifj. Kasztner. Fél 2—Fél 4 Univers. ifj.—CFR ifj. Dordea.

CFR pálya: Fél 10—Fél 12 Univ. II.—CFR II. dr. Lőcsey. Fél 12—Fél 2 KKASE II.—Academia II. Grimm. Fél 2—Fél 4 Univers.—CFR Jakobi Ernő. Fél 4-5 KKASE—Academia Pop Juon.

Megvásároljok! Izléses ajándéktárgyak. Brilláns ékszerek. Diszmutárgyak. Jegygyűrűk. Divatos függők. Arany karórák

Vételezzetek!

és bármilyen ékszer- és órárukat szolidáron, dvs választékban talál!

Löbl Ákos
ékszerésznél, Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 16. Szemben a Renaissance áruházzal

Uj Kelet könyvosztályának folytatólagos jegyzéke.

Szépirodalom.

Anatole France: Pártúő angyalok	132
" Pinguinek szigete	120
" Az istenek szomjaznak	120
" Virágzó élet	220
" — beszélgetései	240
" A Szajna partján	143
Glass: A fékevesztett emberiség	110
Galsworthy: A gazdag férfi	180
Gjellerup: A zarándok kámenita (Hires könyvek)	180
Gárdonyi: Mai csodák	176
" Tizenkét novella	154
" A bíró lelke	154
Gogoly: Tanyai esték	154
Geijerstam: Az öcsike	160
Hatvany Lajos: A vén korcsmáros és fia a kontár	22
" Csendes napok és hangos életek	75
" Ady világa: Találkozás Istennel	50
" Ady világa: Viadal Istennel	60
Hajnik Miklós: Martu ka boldogsága	20
Knut Hamsun: Lyngre szerkesztő	176
" Az anyaföld áldása	160
" Utolsó fejezet I—II	280
Holländer Felix: Truck Tamás utja I—II	160

Convocare

Frații Léb, Soc. An. din Cluj, va ținea la 4. Noemvrie 1925. la orele 10 a. m. in localul institutului (Str. Memorandului 3-5) adunarea generală extraordinară. Obiectele adunării: 1. Deciderea pentru continuarea activității a societății. — 2. Eventuale propuneri.

Diracțiunea.

Erdélyi Malom, Faipar és Áruforgalmi Rt. Targu-Mures, ajánlja 00. 0. 2 sz. levesbe való és 10 sz. főzelék

árpagyöngy

fajtáit, elsőrendű minőségben, legolcsóbb nagyi áron. Mintázott ajánlattal szívesen szolgálunk. Sürgőncim: ERM&FA. — Interurban telefon 232.

Valédi angol szövetségű legesség raktáron minden angol és francia urli szabó-ség, Cluj, Calea Victoriei 2 sz. (volt Eisenstädter-szicsstület)

A. KLEPNER

Róth

cipés-nél Szép u. 2. szám alatt készülnek a legújabb divatu

cipő-különlegességek.

Szakmában jártas utazó

a f. nom között és selyemáruban Uj Románia vevőkörében jól bevezetett, a világi erkölcsi és anyagi garanciával bír,

nagy bukaresti céghez kerestetik.

Cim: Bukaresti — Casuta postala 273.

IZRAEL JÓZSEF
nagy szőrmeáruháza — Cluj, Calea Victoriei No. 2.

Bundák	9500 leitől
Sport-bundák	3500 eitől
Gyermek-bundák	1150 leitől

Nagy választék mindenféle szőrmeáruban! Nagy választék mindenféle szőrmeáruban!

Telefon **4-79** Telefon

SZABÓ JENŐ
női divatkülönlegességek nagyáruházába Cluj

Francia selymek
délutáni és estélyi ruhákra

Bordürös és sima lamék, erepek.

Angol szövetek

Costüm- és kabátanyagok sima és melirozott színekben

Bársonyok és velouchiffonok
a legdivatosabb pasztellszínekben

raktárraérkeztek

Butorszövet és selgembrocatok, függönyök óriási választékban.

Telefon **4-79** Telefon

Raktáron levő **valodi angol** szöveteimből **legelegénabb ruhákat** jutányos és előnyös feltételek mellett készítek.

Herkovits Jenő uri szabó
CLUJ, v. Bolyai- és Szentgyörgy-u. sarok

APRÓHIRDETÉSEK

45 éves nőtlen tisztviselő román, magyar, német és héber nyelvtudással, feleségül venne oly hozzáillő lányt vagy özvegyet, kiknek hozzátartozói egészségi állapotukhoz juttathatják. — Leveleket „Jóban, rosszban együtt” jellegre a kiadóba kér. 92

Sürgösen eladó üzletre- rendezés, minden elfogadható áron, Pálfalán, Hosszú-utca 40. 73

Intelligens, komoly idősebb német nevelésű 4 éves fiúgyermekhez Clujban azonnali felvétetik. Cim Rudolf Moise hirdetői vállalatnál, Cluj. 91

Nyomdák! Könyvkötészetek!

Fűződrót minden számban és mennyiségben szállít gyári áron a Tip. **Fraternitas** Cluj, Str. Baron L. Pop 10. Ajánlatlalt szívességgel szolgálnak. Nagyobb tételnél vilékre is utazunk.

Férfikalapokat fest, tisztít, formál, és vasal

Fehér István, Cluj
Str. Memorandului 21. Redout épület

Használt csupasz vörösréz huzalt jó állapotban veszek. Rosca, Generala palota

Perfekt gép- és gyorsíró- nő, lehetőleg német tudással kerestetik azonnalra. Írásbeli ajánlatokat: Alexi és Vass, Hosszu u. 21.

Román, magyar, német és héber nyelvet szóban és írásban bíró könyvelő, kereskedelmi vállalatnál állást keres, szombat megtartásával. Leveleket „Jóindulatu munkaerő” jellegre a kiadó továbbít.

SONYAI
Str. Iuliu Maniu 7.

Cséplőgarnitúrákat, lokomobilokat, cséplőket és elevátorokat minden nagyságban keresek vételre. Részletes leírást kérek Eliás Győző gépészmentőknél Timiseara III. Str. Radulescu 6. 1819

Megnyílt Wesselényi Miklós-u. 10. sz. alatt orth. **életterem.** Izletes konyha, abonoma, olcsó árak. Lakodalmak rendezése.

Jó megjelenésű, intelligens **hirdetési akvizitort**

keresünk állandó alkalmazásra. Személyes bemutatkozás d. e. 10 és 11 óra között az Uj Kelet kiadóhivatalában

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Tüntetés Viktor Eftimiu ellen a bukaresti Nemzeti Színházban. Bukarestből jelentik: A Nemzeti Színház tegnap esti előadásán, melyen újból Viktor Eftimiu darabját adták elő, a diákok óriási tüntetést rendeztek az író ellen, a román népszokások kigunyolása, illetve elferdítése miatt.

OPERA ROMÁNÁ.
Programul sáptámánál.
Vasárnap, okt. 25. (Délután) „Cavaleria Rusticana” és Ballet.
Hétfő, okt. 26. „Carmen” (Vendég: Stanek-Dubrowsky brünni karmester)
Szerda, okt. 28. „Cavaleria Rusticana” és „Pagliacci” (Vendég: Stanek-Dubrowsky).

MAGYAR SZÍNHÁZ
A színházi iroda közleményei
Fraskita. Lehír hatalmas és szép új operettjére készül a magyar színház operet együttese. A tavalyi szomban mutatták be Budapesten a Városi Színházban óriási sikerrel, de általános sikere volt a külföldi nagy operettszínházakon is, melyek több százszor játszották. Nánuk nagy ambícióval készül a színház a bemutatásra. A címszerepet Karácsonyi Ili játssza. László Andor, az új bonviván játssza a térfi főszerepet. A bemutató a jövő hét végén lesz.

Vasárnap este — Nótás kapitány. Vasárnap este a Nótás kapitányt adja a színház, a címszerepben az új bonvivántal, László Andorral.
Peer Gynt. A bemutató nagy sikeréből arra következtet a színház, hogy mint a premieren, ezúttal is zsuftol közönség fog tapsolni.

A cárnő. Uj feldolozásban került színre Londonban és az amerikai színházakon. Ezt az új feldolgozást szerezte meg most a kolozsvári magyar színház és így kerül színre a Cárnő, Poor Lilivel a címszerepben.

Kedden Bródy-émlékünnep. A tanítónő — **Hatvany Lajos konferanszával.** Kedden Bródy-émlékünnepet tart a magyar színház az elhunyt író emlékéztérére. Ez alkalommal Bródy egyik legszebb alkotását, A tanítónőt játssza a színház, mely előadás előtt Katvany Lajos, a kiváló magyar esztétikus-kritikus tart konferanszot.

Magyar Színház heti műsora
Szombat d. u. 4 kor: Dányó ifjasszony (Ifjúsági előadás, igen olcsó helyárakkal. Előadó tanár Csopolti Lajos. Sorozat 67)
Szombat este 8-kor: Peer Gynt (Napbarát 31 sz. A. Torozat 78. Előadás kezdetén a nézőtérre vezető ajtókat bezárják)
Vasárnap d. u. fel 3-kor: Mainka táncosnő. (Sorozat 77)
Vasárnap d. u. 6-kor: Az ember, az állat és az erény (Leszállított helyárakkal. Sorozat 79.)
Vasárnap este háromegyed 8-kor: Nótás kapitány (Karácsonyi Ili, Neményi Lili, László Andor, Iúász Aladár. Bárletszűnet. Sorozat 80)
Hétfő: Peer Gynt (Bárletszűnet. Sorozat 81. Előadás kezdetén a nézőtérre vezető ajtókat bezárják).
A magyar színház előadásai minden este 8 órakor kezdődnek.

Mozgók műsora.
Select-mozgó. Péntek, szombat 23, 24. „Ígérlet földje”. Monumentális dráma 10 felvonásban, filmre alkalmazta a híres francia rendező Henry Roussel. Főszerepben Raoul Meller.
Urania-mozgó. Péntek, szombat, okt. 23, 24. „Fekete kalóz”. Grandiózus filmdráma a kalózok életéből, 10 felvonásban, filmre alkalmazva E. Salgari regénye után. Főszerepben Kety Watson.
Apollo-mozgó. Péntek, szombat, okt. 23, 24. „Pogány istenek szigete”. Büntető dráma, 5 felvonás. Főszerepben Jack Perrin.

Gajzágó Márton
Cluj, Str. Regina Maria No 24.
késes, műköszörűs, műszerész, nickelőző telep.
חלפים וינד איממער
אים לאנער

Használjunk kizárólag **PLANTOL**
legjobb nővényzsirt, mert ez ilszta, egészséges és kiadós!
Főtisztelendő Fuchs Benjámín nagyváradi főrabbi felügyelete alatt készült, szigorúan ortodox rituális előírás szerint.
Képviselet: **HARTIG & HIENZ Cluj**
Str. Iuliu Maniu 8, Telefon 1-18.

Uj üzlet!
Magasin Elysée
Cluj, Cal. Regele Ferdinand No 22. (Wesselényi Miklós utca)

Női harisnyák..... 34 leitől
Férfi soknik..... 20 leitől
Jó minőségben, a legfinomabb kivitelig.
Gyermekharisnyák nagy választékban!
Kalaphársonyok 120 — leitől.
Kézimunkák e cikk felhagyása miatt rendkívül olcsó árban. Csipkék métere 5 leitől.
Tegyen próbavásárlást, hogy meggyőződjön az olcsóságról.

MARTIN PAL Jun.
Cluj, Plafa Mihail Viteazul 25.
כשר ועלכווארען פאבריק
ערייניג אלערהלייא ועלכווארען פאסט-פאקעטע ווערען פראמפט פער נאכנאמהע עפעקטוארש. פריידקראגש אונד הכשר אויף פערלאנגען.

Megérkeztek
K. Szabó Rózsika
Cluj, Calea Regele Ferdinand (volt Wesselényi M.-u.) 14. szám **nőikalap modellházába** az idegy legszebb, eredeti párisi, bécsi **kalapujdonságai.**
Nagy választék a legszebb filckalapokban. **300 leiert** minden színben kaphatók.

Aranyér
„Anusol” Goedecke
aranyér ellen több mint 25 éve a legjobban elismert szer. Egyszerű alkalmazás, biztos siker — Minden fájdalmat azonnal megszüntet és meggyógyítja a gyuladt, sebes és vérző helyeket. — Ártalmas alkotórészeketől mentes. Reggel és este egy kúpocskára lesz a végébe bevezelve. Minden palikában és drogeriában kapható.
RAKTÁR **F.H.MEES** BUKAREST
CALEA-GRIVITEI 61

Érkeztek
Hivatalnok-
tárgyal M.
Prága, október
miniszterelnök né-
társaság elnökén
amit az elnök el-
kormány megalak-
az ügyek továbbv-
A köztársaság
volt miniszterelnök
nőket és Englis-
tárgyalásokat foly-
alakításáról az es-
lament mai több
kormány nem ala-
elnöke Cerny les-
Megválaszt
nemzetvéde
Bukarest, ok-
zetvédelmi tanács-
kezőket választott
a kolozvári keres-
Taran temesvári
reant.
November 6
az állampo
Bukarest, ok-
körendeletet küld-
hoz, hogy novemb-
az állampolgárság-
Lemond
Bukarest, ok-
tas szerint Cailla-
ingott. A jövő hé-
valószínűleg Louc